

28 OKTOBER 2022. — Koninklijk besluit tot vaststelling van het eerste deel van de Nationale Beleidsmaatregel met betrekking tot het langetermijnbeheer van hoogradioactief en/of langlevend afval en tot verduidelijking van het stapsgewijze proces voor de vaststelling van de andere delen van deze Nationale Beleidsmaatregel

FILIP, Koning der Belgen,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980, artikel 179, § 6, eerste en derde lid, ingevoegd bij de wet van 12 juli 2022 ;

Gelet op de wet van 12 juli 2022 tot wijziging van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 en tot wijziging van de programmawet van 30 december 2001, artikel 8 ;

Gelet op de adviezen van het Adviescomité voor de beoordelingsprocedure van de effecten van de plannen en programma's die aanzienlijke effecten kunnen hebben op het milieu bedoeld in artikel 5

van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van plannen en programma's in verband met het milieu, respectievelijk gegeven op 21 november 2019 en 12 juni 2020;

Gelet op de adviezen, gegeven overeenkomstig de bepalingen van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van plannen en programma's in verband met het milieu, op 11 juni 2020 door het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, op 12 juni 2020 door de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling en op 12 juni 2020 door de drie gewesten;

Gelet op de verklaring opgesteld door NIRAS en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* in overeenstemming met artikel 16 van de wet van 13 februari 2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van plannen en programma's in verband met het milieu en die samenvat hoe de milieuoverwegingen werden geïntegreerd in het besluit en hoe rekening werd gehouden met het milieueffectenrapport en met de raadplegingen, georganiseerd overeenkomstig de artikelen 12, 13 en 14 van de voornoemde wet en die de redenen vermeldt waarom is gekozen voor het besluit zoals het is aangenomen, zulks in het licht van de andere redelijke alternatieven die werden in overweging genomen en met vermelding van de belangrijkste maatregelen voor de monitoring van de aanzienlijke gevolgen voor het milieu van de tenuitvoerlegging van het besluit;

Gelet op het advies van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, gegeven op 20 mei 2021, overeenkomstig artikel 179, § 6, van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980;

Gelet op het advies van de Inspecteur van Financiën, gegeven op 11 maart 2022 ;

Gelet op de akkoordbevinding van de Staatssecretaris voor Begroting, gegeven op 22 maart 2022;

Gelet op het advies 71.926/1/V van de Raad van State, gegeven op 12 augustus 2022, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het voorstel van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen (NIRAS);

Gelet op de regelgevingsimpactanalyse, uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 6 en 7 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging;

Overwegende het met redenen omkleed advies van 27 november 2019 aan het Koninkrijk België gericht op grond van artikel 258 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wegens niet-naleving van de verplichting om een nationaal programma voor het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval aan te nemen in overeenstemming met de vereisten van Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval; dat in het bijzonder de Belgische autoriteiten worden bekritiseerd omdat ze nog geen Nationale Beleidsmaatregel hebben vastgesteld voor het langetermijnbeheer van hoogactief en langlevend radioactief afval;

Overwegende dat het belangrijk is om een Nationale Beleidsmaatregel aan te nemen om de kosten van het langetermijnbeheer van radioactief afval te kunnen inschatten op basis van door de bevoegde autoriteiten genomen beslissingen, en om de financiering ervan door de begunstigden van de prestaties van NIRAS te verzekeren, met strikte inachtneming van het principe "de vervuiler betaalt", in overeenstemming met artikel 179, § 2, 11°, van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980;

Overwegende dat het noodzakelijk is om een Nationale Beleidsmaatregel inzake het langetermijnbeheer van hoogradioactief en/of langlevend afval vast te stellen;

Overwegende de noodzaak van een effectieve participatie van het publiek aan het besluitvormingsproces;

Overwegende dat het voorstel van de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen gebaseerd is op de uitgangspunten opgenomen in artikel 179, § 6, lid 1, 1° tot 6°, van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 ;

Overwegende de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie;

Overwegende de wet van 12 juli 2022 tot versterking van het kader dat van toepassing is op de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van verbruikte splijtstof en tot gedeeltelijke opheffing en wijziging van de wet van 11 april 2003 betreffende de voorzieningen aangelegd voor de ontmanteling van de kerncentrales en voor het beheer van splijtstoffen bestaand in deze kerncentrales;

Op de voordracht van de Minister van Economie en de Minister van Energie en op het advies van de in Raad vergaderde Ministers,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1° wet van 8 augustus 1980: de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980;

2° Instelling: de Nationale Instelling voor Radioactief Afval en Verrijkte Splijtstoffen, opgericht bij artikel 179, § 2, 1°, van de wet van 8 augustus 1980;

3° diepe berging: de berging op een passende diepte om het langetermijnbeheer van het radioactieve afval waarop dit besluit betrekking heeft, te garanderen.

Art. 2. Het doel van deze wet is de gedeeltelijke omzetting van de Richtlijn 2011/70/Euratom van de Raad van 19 juli 2011 tot vaststelling van een communautair kader voor een verantwoord en veilig beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval.

Art. 3. Dit besluit is van toepassing op hoograadioactief afval en op laag- en middelactief langlevend afval, met inbegrip van verbruikte splijtstof die als radioactief afval wordt beschouwd, radioactief afval afkomstig van de opwerking van verbruikte splijtstoffen en overtollige splijtstoffen die als radioactief afval worden beschouwd.

Dit besluit is ook van toepassing op ander radioactief afval, waarvan de kenmerken verenigbaar zijn of verenigbaar worden gemaakt met de diepe berging.

Art. 4. § 1. De Nationale Beleidsmaatregel wordt stapsgewijs vastgesteld en bestaat uit verschillende delen die, afzonderlijk of gezamenlijk, ten minste de volgende aspecten vastleggen, die deel uitmaken van een geleidelijk traject dat moet leiden tot de uitvoering van de oplossing voor het langetermijnbeheer van het radioactieve afval bedoeld in artikel 3, zoals ontwikkeld en, desgevallend, heroverwogen, in de loop van dit traject overeenkomstig dit besluit:

1° het in artikel 8 bedoelde besluitvormingsproces;

2° de modaliteiten van omkeerbaarheid, terugneembaarheid en monitoring bedoeld in artikel 179, § 6, vierde lid, van de wet van 8 augustus 1980, gedurende een nader te bepalen periode, die zal worden vastgesteld na raadpleging van alle belanghebbenden, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld, in het participatieve kader bedoeld in artikel 8, § 4, 2°;

3° de keuze van de langetermijnbeheeroplossing voor het radioactieve afval bedoeld in artikel 3;

4° de keuze van de locatie of locaties waar de berging uitgevoerd wordt, overeenkomstig artikel 179, § 6, vijfde lid, van de wet van 8 augustus 1980.

De Nationale Beleidsmaatregel wordt voorbereid, ontwikkeld, heroverwogen en, in voorkomend geval, aangepast rekening houdend met het omkeerbare karakter ervan, in het kader van het besluitvormingsproces bedoeld in artikel 8.

§ 2. Om Ons in staat te stellen, in het kader van de vaststelling van de Nationale Beleidsmaatregel, het statuut van de verschillende soorten verbruikte splijtstoffen te bepalen, overlegt de Instelling met de houders ervan alvorens de voorstellen bedoeld in artikel 179, § 6, van de wet van 8 augustus 1980 te formuleren. Dit overleg moet de Instelling ook in staat stellen te gelegener tijd de volumes evenals de fysische, chemische en radiologische kenmerken van het radioactieve afval bedoeld in artikel 3, dat bestemd is voor diepe berging, vast te stellen.

Art. 5. § 1. Het radioactieve afval bedoeld in artikel 3 wordt verwerkt en geconditioneerd rekening gehouden met de noodzaak om de verenigbaarheid ervan met de diepe berging op termijn te verzekeren.

§ 2. Zodra er door Ons een locatie voor diepe berging is gekozen, overeenkomstig artikel 179, § 6, van de wet van 8 augustus 1980, kan de Instelling, voor de realisatie van de bergingsinstallatie op deze locatie, de oprichtings- en exploitatievergunning aanvragen, zoals bedoeld in artikel 16, § 1, van de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortvloeiende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle.

Art. 6. § 1. Het voorontwerp van langetermijnbeheerconcept voor het radioactieve afval bedoeld in artikel 3 is, in afwachting van het resultaat van het besluitvormingsproces bedoeld in artikel 8, diepe berging van dit afval op Belgisch grondgebied op een of meer locaties, overeenkomstig de uitgangspunten opgenomen in artikel 179, § 6,

eerste lid, van de wet van 8 augustus 1980, en beantwoordend aan de vereisten van de Bevoegde regelgevende autoriteit.

§ 2. De Instelling houdt rekening met het voorontwerp van langetermijnbeheerconcept bedoeld in de eerste paragraaf om het referentiescenario vast te stellen, zoals bepaald in artikel 16, 3°, van het koninklijk besluit van 30 maart 1981 houdende bepaling van de opdrachten en de werkingsmodaliteiten van de openbare instelling voor het beheer van radioactief afval en splijtstoffen.

§ 3. De Instelling volgt en documenteert de ontwikkelingen en optimalisering van de bovenvermelde oplossing, in het bijzonder met betrekking tot berging in diepe boorgaten en geavanceerde nucleaire technologieën, alsook de veilige alternatieven voor de genoemde oplossing.

Art. 7. § 1. Om regelmatig één of meerdere delen van de Nationale Beleidsmaatregel te kunnen heroverwegen, volgt en documenteert de Instelling, tijdens de hele vaststelling van de Nationale Beleidsmaatregel en de uitwerking en tenuitvoerlegging van de langetermijnbeheeroplossing vermeld in de eerste paragraaf van artikel 5, de vooruitgang met betrekking tot de verschillende aspecten van het langetermijnbeheer van het radioactieve afval bedoeld in artikel 3 en de onderlinge afhankelijkheid ervan, dat wil zeggen niet alleen de aspecten inzake veiligheid, nucleaire beveiliging en milieubescherming die van primordiaal belang zijn, maar ook de wetenschappelijke, technische, financiële, maatschappelijke en reglementaire aspecten, op internationaal en nationaal vlak.

§ 2. In dat kader neemt de Instelling initiatieven teneinde na te gaan of het mogelijk is een diepe bergingsinstallatie te ontwikkelen die met een of meer landen wordt gedeeld, overeenkomstig artikel 179, § 7, van de wet van 8 augustus 1980. Daartoe neemt de Instelling contact met de entiteiten verantwoordelijk voor het beheer van het radioactieve afval in de aangrenzende landen en met landen die daartoe blijk hebben gegeven van enige belangstelling.

§ 3. Bij het formuleren van de voorstellen bedoeld in artikel 179, § 6, van de wet van 8 augustus 1980, houdt de Instelling rekening met de resultaten verkregen in het kader van de opvolging bedoeld in de eerste paragraaf en in artikel 6, § 3, en, in het bijzonder, met de omkeerbaarheid van de Nationale Beleidsmaatregel, die de mogelijkheid inhoudt, na heroverweging, om terug te komen op een of meer delen van deze Beleidsmaatregel, met inbegrip van het eerste deel hiervan zoals vermeld in de eerste paragraaf van artikel 6.

Art. 8. § 1. Het besluitvormingsproces draagt bij tot de stapsgewijze vaststelling en instandhouding van de Nationale Beleidsmaatregel en loopt tot aan de aanvraag van de oprichtings- en exploitatievergunning zoals bedoeld in artikel 5, § 2.

De Instelling maakt een indicatief tijdschema op voor het besluitvormingsproces dat de belangrijke mijlpalen in het licht van de globale doelstellingen die worden nagestreefd door het Nationale Programma, bedoeld in artikel 179, § 8, van de wet van 8 augustus 1980, omvat. Dit tijdschema wordt regelmatig opnieuw beoordeeld, rekening houdend met de laatste stand van de Nationale Beleidsmaatregel.

§ 2. De Instelling neemt de nodige initiatieven om, na raadpleging van de betrokken belanghebbenden, op nationaal, regionaal en lokaal vlak, met inbegrip van de Bevoegde regelgevende autoriteit en, in voorkomend geval, rekening houdend met de grensoverschrijdende aspecten, een voorstel tot besluitvormingsproces te formuleren.

Het voorstel tot besluitvormingsproces bevat de criteria waarmee de Instelling rekening houdt bij het formuleren van de voorstellen bedoeld in artikel 179, § 6, eerste lid, van de wet van 8 augustus 1980 met betrekking tot de nog nader te bepalen delen van de Nationale Beleidsmaatregel, en die, onder andere, in de mogelijkheid voorzien om op een of meer delen van de Nationale Beleidsmaatregel terug te komen, in overeenstemming met artikel 7.

§ 3. Tijdens de hele vaststelling van de Nationale Beleidsmaatregel, raadpleegt de Instelling te gelegener tijd de autoriteiten op verschillende institutionele niveaus, voor de zaken die tot hun bevoegdheid behoren, die betrokken kunnen zijn bij de voorbereiding van deze Beleidsmaatregel en de uitvoering ervan.

In dat kader, en onverminderd artikel 16 van de wet van 15 april 1994 betreffende de bescherming van de bevolking en van het leefmilieu tegen de uit ioniserende stralingen voortspruitende gevaren en betreffende het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle, bepaalt het besluitvormingsproces dat de Instelling gedurende het gehele proces voor de vaststelling van de Nationale Beleidsmaatregel de Bevoegde regelgevende autoriteit raadpleegt over de aspecten inzake nucleaire veiligheid en beveiliging, alsook over de eisen waaraan de diepe berging moet voldoen om te kunnen worden vergund.

§ 4. Het besluitvormingsproces zorgt ervoor:

1° dat de verschillende aspecten van het beheer van radioactief afval en de onderlinge afhankelijkheid ervan worden bekeken, met name niet alleen de aspecten inzake veiligheid, nucleaire beveiliging en milieu-bescherming, maar ook de wetenschappelijke, technische, financiële, maatschappelijke en reglementaire aspecten. Deze aspecten, in combinatie met een systeembenadering van de diepe berging, bepalen de haalbaarheid van de diepe berging en bepalen de geleidelijke optimalisering en uitvoering ervan. Deze benadering omvat het radioactieve afval bedoeld in artikel 3, met inbegrip van de verpakking ervan, de kunstmatige barrières en het gastgesteente of de gastformatie, en houdt rekening met de omgeving ervan;

2° dat de voorbereiding van de beslissingen op een participatieve, billijke en transparante wijze verloopt, door met name deliberatieve processen of representatieve panels samengesteld uit experts en burgers, om te verzekeren dat in elke fase alle belanghebbenden, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld, op nationaal, regionaal en lokaal niveau, en in voorkomend geval internationaal niveau, geïnformeerd worden en de kans krijgen om met kennis van zaken betrokken te worden.

3° dat, overeenkomstig artikel 179, § 2, 4°, negende lid, en 11°, zevende tot achttiende lid, van de wet van 8 augustus 1980, het maatschappelijke draagvlak dat noodzakelijk is voor de ontwikkeling van de diepe bergingsoplossing en de integratie van de diepe bergingsinstallatie in een of meer lokale collectiviteiten op termijn mogelijk zijn;

4° dat de modaliteiten van opvolging van de Nationale Beleidsmaatregel erin opgenomen zijn, overeenkomstig artikel 179, § 6, zesde lid, van de wet van 8 augustus 1980.

Art. 9. Artikel 5 van de wet van 12 juli 2022 tot wijziging van de wet van 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 en tot wijziging van de programmawet van 30 december 2001 treedt in werking.

Art. 10. De minister bevoegd voor Economie en de minister bevoegd voor Energie zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 28 oktober 2022.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Economie,
P.-Y. DERMAGNE

De Minister van Energie,
T. VAN DER STRAETEN